

ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. KONSTYTUCJI 3 MAJA W IŁAWIE DIAGNOZA CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH I CZYNNIKÓW RYZYKA rok szkolny 2023/2024

a) Podstawa prawna

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii przeprowadzono wśród społeczności szkolnej diagnozę, której celem było określenie czynników chroniących oraz czynników ryzyka

b) Cel badania:

Celem badań była ocena czynników ryzyka i czynników chroniących zachowań problemowych/ryzykownych uczniów naszej szkoły. Niniejszą diagnozę opracowano na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców oraz nauczycieli.

c) Charakterystyka szkoły:

Szkoła posiada określone cele i kierunki działania akceptowane przez uczniów, nauczycieli i rodziców. W pracę nad tworzeniem i modyfikowaniem Programu wychowawczo–profilaktycznego szkoły zaangażowani są: nauczyciele, uczniowie i rodzice. Pracownicy szkoły podejmują działania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczniów w szkole. Starają się kształtować postawy tolerancji, w tym wobec uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, m.in. poprzez włączanie ich w życie społeczne szkoły. Wychowawcy prowadzą systematyczny monitoring frekwencji - regularne rozmowy z uczniami i rodzicami.

d) Grupa badawcza:

- a) 104 uczniów klas drugich branżowej szkoły I stopnia oraz klas drugich i trzecich technikum
- b) 50 rodziców uczniów
- c) 46 nauczycieli

e) Metody badawcze:

- a) Metoda sondażu z wykorzystaniem anonimowej ankiety dla uczniów, rodziców oraz nauczycieli

f) Narzędzia badawcze:

- a) Kwestionariusz ankiety składał się z 11 pytań dla uczniów.
- b) Kwestionariusz ankiety składał się z 6 pytań rodziców.
- c) Kwestionariusz ankiety składał się z 8 pytań do nauczycieli.

Po przeprowadzonym ankietowaniu dokonano analizy ilościowej i jakościowej otrzymanych wyników oraz porównano odpowiedzi z poszczególnych grup badawczych.

g) Raport z diagnozy

94% rodziców biorących udział w badaniu potwierdziło, że ich dzieci chętnie chodzą do szkoły, taki sam procent stwierdziło, że ich dziecko czuje się bezpiecznie w szkole.

Jako przyczyny wymieniają palenie papierosów, używki, cyberprzemoc, w tym upowszechnianie wizerunku innych uczniów w mediach społecznościowych. 67% uczniów deklaruje, że czuje się bezpiecznie w szkole. Jako potencjalne zagrożenia wymieniają: *używki, agresja słowna i fizyczna*. Badani uczniowie w 95% twierdzą, że przestrzegają zasad bezpieczeństwa w szkole. Jednocześnie wskazując, że ponad połowa uczniów nie respektuje zasad zachowania w szkole.

Przyczyną rozbieżności pomiędzy odczuciem bezpieczeństwa wśród rodziców i młodzieży jest to, że uczniowie nie zawsze mówią rodzicom o swoich problemach/ odczuciach.

Bardzo ważnym elementem diagnozy było określenie zagrożeń jakie mogą występować. Zadano uczniom pytanie *Czy w środowisku szkolnym istnieją zagrożenia, które mogą wpłynąć na poczucie bezpieczeństwa ucznia*. Aż 75% uczniów zaznaczyło odpowiedź negatywną.

Natomiast z odpowiedzi nauczycieli wynika, że większa część tj. 58,7% nauczycieli nie dostrzega żadnych zagrożeń w szkole ani w najbliższym jej otoczeniu. Natomiast 41,3% nauczycieli uważa, że te pojawiają się te zagrożenia, wymieniają, podobnie jak uczniowie i rodzice: palenie papierosów, inne używki, cyberprzemoc, agresja oraz lekceważący stosunek do dorosłych i rówieśników. Niektórzy nauczyciele twierdzą, że *przyczyną zagrożeń jest nadużywanie przez młodzież telefonu co negatywnie wpływa na poziom relacji rówieśniczych*.

Następne pytanie, skierowane do uczniów dotyczyło tego, czy mają problemy z jakimś uzależnieniem. *Zdecydowana większość uczniów zadeklarowała, że nie mają żadnych problemów. 19,2 % przyznała, że ma problem z paleniem papierosów, za dużo korzysta z internetu (14,4%). Najmniej ankietowanych uczniów (2,9%) zażywa narkotyki/dopalacze. Z ankiet skierowanych do uczniów wynika, że spora część z nich chodzi na wagarach tj. 30%, 70% uczniów nie potwierdza tego.*

Największą część rodziców jako *czynniki chroniące przed zachowaniami ryzykowanymi ich dzieci wymienia: dobre relacje z rodziną (90%)*. Blisko połowa ankietowanych wskazała

wywiązywanie się z obowiązków oraz dobre relacje z nauczycielami. Ponad 48% uznało, że jest to posiadanie zainteresowań.

Także największa część uczniów jako czynniki chroniące przed zachowaniami ryzykowanymi wymienia dobre relacje z członkami rodziny (61,5%). Ponad połowa (56%) wskazuje także posiadania zainteresowań, Ponad ¼ wskazuje także dobre relacje z nauczycielami oraz wywiązywanie się z obowiązków. Odpowiedzi pokrywają się z odpowiedziami rodziców.

*Natomiast nauczyciele wymieniając cechy naszego środowiska szkolnego oraz otoczenia, jako czynniki chroniące wskazywali: dobrą atmosferę, życzliwy stosunek nauczyciela do ucznia oraz wsparcie nauczyciela. Na pytanie *Jakie cechy i zachowania uczniów chronią przed zachowaniem ryzykownym* nauczyciele najczęściej wskazywali: odpowiedzialność, poczucie własnej wartości, asertywność poczucie własnej wartości, wychowanie wymienione z domu.*

Według rodziców najbardziej przemawiającymi działaniami profilaktycznymi do młodzieży są: zachęcanie uczniów do rozwijania zainteresowań (52%). 50% uważa, że są to zajęcia i warsztaty z pedagogiem oraz pogadanki z wychowawcą (doceniają wewnętrzną rolę wychowawczo-profilaktyczną szkoły). Tylko około 24% wskazało spotkania z policją.

Blisko 51% uczniów uważa, że to lekcje wychowawcze są odpowiedzialne za respektowanie przez uczniów norm społecznych. 36,5% uważa, że są to indywidualne rozmowy z wychowawcą. Wymienione zostały także: zachęcanie uczniów do rozwiązywania trudności, a także uroczystości szkolne i współpraca z rodzicami.

Większość rodziców uważa, że szkoła powinna szczególnie zwrócić uwagę na narkotyki, używki. Pozostali zauważyli, że powinno się zwrócić uwagę na agresję, poziom zdrowia psychicznego młodzieży, niską samoocenę oraz pojawiający się hejt w internecie.

h) Wnioski z diagnozy

Na podstawie powyższej analizy można wyciągnąć następujące wnioski:

a) czynniki chroniące

- respektowanie przez większość uczniów norm społecznych, zasad zachowania i bezpieczeństwa
- deklarowana wolność od nałogów większości uczniów
- działalność Samorządu Uczniowskiego
- inne cechy indywidualne i postawy uczniów wskazywane przez nauczycieli (otwartość, asertywność, świadomość konieczności poniesienia konsekwencji - dość dobrze rozwinięty rozsadek, szacunek, tolerancja, poczucie własnej wartości)
- wsparcie rodziny
- zapewnienie przez szkołę bezpiecznych warunków do nauki, poczucie bezpieczeństwa uczniów
- wykwalifikowana kadra pedagogiczna
- dobry kontakt oraz wsparcie emocjonalne ze strony nauczycieli
- poczucie, że w szkole jest przyjazna atmosfera, przyjaźni nauczyciele i wspierający koledzy
- wyposażenie szkoły

b) czynniki ryzyka

- problemy emocjonalne
- zaniżone poczucie własnej wartości i obniżony nastrój
- nadużywanie komputera, Internetu
- sporadyczne stosowanie substancji psychoaktywnych oraz używki
- zachowanie uczniów w grupie społecznej (wulgarność, buta, brak kultury osobistej, agresja, brak dyscypliny)
- wagary
- niskie wsparcie ze strony niektórych rodziców

Rekomendacje

- zadbanie przez wychowawców, nauczycieli, pedagoga, psychologa szkolnego o dobre samopoczucie uczniów w grupie klasowej
- pomoc uczniom klas pierwszych w adaptacji w nowej szkole
- w starszych klasach pogłębienie integracji
- zwrócenie uwagi na uczniów wykluczonych lub mających problem w nawiązaniu relacji z rówieśnikami oraz w miarę możliwości wsparcie tych uczniów
- podjęcie działań włączających rodziców w proces wychowawczy w szkole (zbudowanie relacji z rodzicami)
- wypracowanie jednego modelu postępowania w sytuacjach kryzysowych (modyfikacja procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych)
- objęcie szczególną opieką wychowawcy, pedagoga i psychologa szkolnego uczniów przeżywających problemy osobiste, zwrócenie uwagi na uczniów mających problemy emocjonalne - współpraca w tym zakresie z rodzicami poprzez indywidualne porady i konsultacje
- kształtowanie postaw i norm przeciwnych picciu alkoholu, paleniu tytoniu i używaniu narkotyków oraz dopalaczy
- kontynuowanie działań z zakresu dbałości o bezpieczeństwo
- eliminowanie negatywnych zjawisk społecznych w szkole (np. przemoc i agresja, kradzieże, używanie substancji psychoaktywnych w tym papierosów)
- budowanie umiejętności rejestrowania i reagowania na sygnały świadczące o używaniu substancji psychoaktywnych przez dziecko i/lub jego przyjaciół/kolegów
- kontynuowanie działań wychowawczo-profilaktycznych, które zapewniają uczniom poczucie bezpieczeństwa w szkole
 - egzekwowanie od uczniów zachowań zgodnych ze Statutem Szkoły
 - włączenie w tematykę godzin wychowawczych tematów związanych ze zdrowiem psychicznym – radzeniem sobie ze stresem, emocjami, poczucie własnej wartości i samoakceptacji; asertywność, uzależnienia, tolerancja; cyberprzemoc.

Zespół ds. Ewaluacji Programu wychowawczo- profilaktycznego